

Vojna v vzhodni Afriki.

Zmaga Angležev nad Abesinci leta 1868.

Leta 1848 je postavila Angleška svoj konzulat v Masavo ob Rdečem morju, da bi navezala trgovalne stike s Sudanom in z Abesinijo. Kmalu za tem je prišel na abesinski prestol neizobražen in bolj divjaški cesar ali neguš Teodor. Vladal ni v današnji prestolnici v Addis Abebi, ampak v naravni trdnjavi Magdali na griču sredi hribovite pokrajine.

Neguša Teodora je obiskal leta 1855 angleški konzul iz Masave, da bi mu čestital, ker je zasedel prestol.

Leta 1867 se je spustil neguš Teodor z Angleži v dogovore radi dobave orožja. Zadevo z orožjem je hotela Anglija zavleči. Poslala je v Magdalo konzula iz Masave in ta je bil tedaj stotnik Cameron.

Prišel je pred cesarja brez nakazila dobave orožja in brez navodil, kedaj bo Angleška oskrbela Abesinijo pošiljatev. Neguš se je razjezil in pognal v ječo konzula in 60 drugih Evropejcev.

Angleži so poslali k cesarju tri oficirje, ki so zahtevali takojšnjo izpustitev zaprtih — neguš je zaprl tudi te tri odposlanca.

Takole postopanje je bilo Angležem preveč. Anglija je poslala proti Magdali Roberta Napiera, ki je že bil zatel upor domačinov v Indiji. Njegova armada in oficirji so bili dobro opremljeni in izurjeni. Izkrkali so se v Zulu prve dni januarja, odkoder jih je ločilo 650 km od cilja — trdnjave Magdale.

Tedaj so bila na abesinskih tleh še slabša pota nego danes. Bile so pač navadne kozje steze, ki so se vile preko 2500 do 3000 m visokih gor.

Angleži so se porivali naprej 200 km vzhodno od Tsana jezera. Od morja jih je peljala steza 30 km skozi grmovje, nato pa so se dvigale pred njimi visoke gore.

Vode je bilo malo. Radi tega je poslal angleški poveljnik pred glavno armado posebne patrolje, ki so kopale vodnjake.

Pet polkov konjenice je oskrbovalo izvidniško službo in čuvalo jedro vojske pred nenadnimi napadi. Pehoto so tvorili belokožci in Indijci. Ob celi poti so gradili utrjena oporišča za prehrano in strelivo.

Topništvo sta tvorili dve gorski bateriji, kateri so nosili sloni.

Med prodiranjem so Angleži tako previdno in dobro ravnali z domačini, da se jih nikjer niso lotili z zahrbtnimi napadi.

Ko so prehodili 450 km, so se pripravili Angleži na naskok na Magdalo, kjer je zbral divjaški Teodor svoje čete.

Aprila so bili Angleži na planoti Talanta. Spodaj teče reka Basila. Magdala jo obvladuje z več sto metri višine. Ob vzočju skoraj nedosegljive utrdbe se razprostirata dve ravnici. Na eni je bila neguševa vojska, na drugi pa njegovo topništvo. S starimi puškami oborožene Abesince so naskočile angleške čete z bajoneti in so jih pregnale iz ugodnih postojank. Iznenadeni Abesinci so se razbežali na vse strani in so prepustili cesarjevo gnezdo Magdalo usod.

Angleži so zavzeli drugi dan po prvem spopadu Magdalo, ne da bi bili zadeli v trdnjavi sami na kak odpor. Cesar Teodor je izvršil samomor iz sramu pred popolnim porazom. Evropske jetnike so našli osvoboditelji in zmagovalci vse pri življenju.

Zmagovita angleška vojska je štela komaj 16.000 mož.

Popolen poraz Italijanov na jugu.

V naših vojnih poročilih smo beležili, da so se lotili Italijani zavzetja Abesinije s tremi armadami s treh strani: od severa, vzhoda in juga. Prvi spopadi z Abesinci so pričeli na severu, kjer so se abesinske čete spretno izmikale vsaki resni bitki. Prepustile so Italijanom brez resnega odpora Aduo, Aksum, Adigrat in Makale. Pri Makale se je ustavilo italijansko prodiranje, ker je zvedelo vrhovno vodstvo, da se Abesinci zbirajo in se pripravljajo na veliko in odločilno bitko.

Najtežjo nalogo je imela italijanska vzhodna armada, ki je pričela udar na abesinsko ozemlje pri utrjeni točki Mussa Ali. Ravno ta najmanjša armada je koj pri prvih korakih zadela na hud odpor Abesincev in ni prodrla preko postojanke Mussa Ali v notranjost strahotne puščave Danakil. Italijani so tako bolj megleno objavili, da so takozvano vzhodno ali danakilsko prodiranje zaradi nepredvidenih težkoč in neznosnega podnebja ustavili in rešili armado pogina z umikom.

Tretja in najbolj moderno opremljena italijanska vojska je začela svoj pohod iz italijanske Somalije na jugu iz luke Mogadišu. Tej armadi poveljuje general Graziani, preizkušen kolonijalni poveljnik, ki se je že proslavil z neusmiljenimi udušenji uporov domačinov v Libiji v severni Afriki. Grazianijeve čete so imele na razpolago zelo mnogo letal, lahkih tankov, tovornih avtomobilov in eploh vse iznajdbe poveljne dobe. Od te armade so si obetali Italijani največje, nagle in sigurne uspehe. Graziani je prejel nalogo, da se združi s severno armado pri mestu Diredava ob edini abesinski železnici Džibuti—Addis Abeba. Od te točke bi naj združena italijanska vojska nastopila pohod v abesinsko prestolico.

Abesinci se skrajna niti prav zmenili niso za italijanski udar na jugu. Graziani je bil primeroma naglo in brez kakih zgub na črti: Geriogubi, Gorabei in Sassabaneh. Silil je naprej ob reki Fafan in italijanska letala so že ogrožala celo glavno južno abesinsko oporišče, utrjeno mesto Harar.

Graziani je pustil na jugu neusmiljeno obstreljevati vsako abesinsko selo. Italijanske bombe so ubijale doma ostalo dečo, žene in starce.

Ko so razbohnali Italijani v svet, da bodo zmagovite italijanske armade pričele z odločilnimi ofenzivami na vseh treh frontah, je nenadoma odletel abesinski cesar v letalu v Džidžigo na jugu, kjer se je vršil vojni posvet. Po tem cesarjevem obisku so pričeli Abesinci napadati motorizirane italijanske munijske kolone in tanke. Pri teh spopadih so se borili v prvih vrstah na italijanski strani domačini askari. Abesinci so pobili vse, kar jim je prišlo pod roke in v teh manjših praskah so največ trpeli askari.

Kar naenkrat je bilo askarom dovolj, ker jih je tiščalo italijansko vodstvo v prve vrste. Uprli so se, ubežali k Abesincem in so se celo lotili Italijanov.

Ko je bilo uporno gibanje askarov na višku, je pričela na jugu v pokrajini Ogaden še takozvana mala deževna doba. Askarsko vstajo, deževje, blato, boleznitd. so izrabili Abesinci. Udarili so na Grazianovo armado, zadeli res na prave Italijane in prišlo je v par dneh do popolnega poraza in razbega italijanske južne armade. Že koj po par resnih

spopadih so zgubili Italijani vse v Ogadenu zasedeno ozemlje in so se razbežali, kedo je še pač mogel in utegnil v italijansko Somalijo, kamor so jim sledili znagoviti Abesinci. V italijanski Somaliji so zasedle čete rasa Deste važno trdnjavo Lugh Ferandi.

Peter Rešetar rešetari.

Jeftičev klub zopet razdružen. Deset poslancev je še bilo, sedaj jih pet zopet izstopi, pri Jeftiču jih ostane še pet. Prihodnje točne se bo klub zopet delal, ostal bo samo eden in pol človeka. Potem pa pridejo že volitve, ker ne bo več delitve.

Prejšnjemu notranjemu ministru so vzeli ulico. V mestu Travniku so svoj čas dali Popoviču, prejšnjemu notranjemu ministru — ulico, sedaj pa so mu jo vzeli in prekratili. Popovič se je pritožil pri Jeftiču, ta pa ga je potolažil: Ne žaluj za ulico, Boga hvali, da Ti niso palače v Beogradu vzeli!

Poređen otrok. Nam vsem je znano, da so kmetijci otrok naših liberalcev. Toda ta otrok ni imel dobre vzgoje in tako je tudi še sedaj vedno poređen. Kako je nagajal o priliki senatorskih volitev, pa končno ga je čez noč minila porednost in gospodje od liberalcev in kmetijcev so se v skupnem avtomobilu pripeljali. Pa kmalu so šli zopet narazen. Poređen otrok je šel zopet na potep. Ciganil se je po Hrvaškem in pri raznih srbskih klubih, stopil v začetku iz strahu tudi v vladno večnost. Sedaj pa se je kot izgubljeni sin zopet vrnil nazaj v JNS. Slovenci homo sedaj pustili pregovor o desetem bratu, kako se potika okrog in nima nikjer stalnega doma, pa homo vpeljali pregovor, da se potika kakor kmetijci.

Mačkoveci in radičevci. V Zagrebu imajo sedaj veliko zmešnjavo, ki je gotovo večja, kakor je bila svoj čas v Babilonu. Med mačkoveci so se pojavili radičevci, med radičevci pa so tajni mačkoveci. Poleg splošnega hrvaškega vprašanja imamo sedaj še to vprašanje: kdo je radičevci in kdo je mačkoveci.

Bogastvo v Abesiniji. Vojska v Abesiniji gre za bogastvo teh krajev. Italijani so imeli poročilo, da je ključ do tega bogastva v rokah generala de Bono, je pa dejansko v Addis Abebi.

Živalski razgovor v Abesiniji. Ko so padle granate izpod neba, ko so tanki bruhali smrt, topovi streljali granate in šrapnele, so ta prizor opazovali tudi abesinski levi. Pa je rekel mladi starejšemu: Kako to, da ti ljudje delajo hujši hrup kakor pa mi? In stari lev je odgovoril: Saj ni čudno, to so vendar hujše zverine kakor smo pa mi!

Volitev ne bo nikoli več! Ko so orožniki izvedeli, da je notranji minister dr. Korošec rekel: Volitve bodo takrat, kadar bodo orožniki lahko mirno spali v kasarnah, so vzdihnil: Zdaj pa nikdar več volitev v Jugoslaviji, ker mi še v spanju nimamo miru!

Blaznikova »Velika Pratika« za leto 1936 je izšla in se dobiva pri založniku, tiskarni J. Blaznika nasl. Ljubljana, Breg 10 in v vseh večjih trgovinah. Ta naš najstarejši slovenski ljudski koledar je res praktičen in zanimiv. Zato ga hoče imeti leto za letom vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike »Poklon Modrih«.